

KIURUVEESI

LUOMU-SUOMEN PÄÄKAUPUNKI

ARVIOINTIKERTOMUS
2023

Tarkastuslautakunta	3.6.2024
Kaupunginvaltuusto	17.6.2024

Sisällys

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	3
TARKASTUSLAUTAKUNTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS	4
Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
Ulkoisen tilintarkastus	5
Arvioinnin toteuttaminen ja arvioinnin tietoperusta	5
Sidonnaisuuksien valvonta	5
Jäsenten esteellisyydet	6
Vuoden 2022 arviointikertomussuositusten jälkiseuranta	6
STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	7
TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	12
TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	19
Kaupunginhallitus	19
YLEISHALLINTO.....	19
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN, YRITYSNEUVONTA.....	20
MAATALOUSHALLINTO	21
TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN.....	21
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	22
Sivistyslautakunta	23
HALLINTO.....	23
VARHAISKASVATUS.....	23
PERUSOPETUS.....	24
LUKIOKOULUTUS.....	25
KANSALAI SOPISTO	25
SIVISTYSPALVELUT	26
VAPAA-AIKAPALVELUT	26
Tekninen lautakunta	28
HALLINTO.....	28
RAKENNUSVALVONTA.....	28
TIET JA ALUEET.....	29
KIINTEISTÖT	29
VESI- JA VIEMÄRILAITOS.....	30
Tytäryhtiö	31
KIINTEISTÖ OY KIURUVEDEN KIURUNKULMA	31
INVESTOINNIT	31
KUNTAKONSERNI	32
HENKILÖSTÖ	33
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA	35

TILASTOJA 2020–2023	36
YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	37
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE.....	38
ALLEKIRJOITUKSET	39

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

On taas se aika vuodesta, kun olemme tarkastuslautakunnassa saattaneet vuosittaisen työmme päätökseen. Tarkastuslautakunnan tehtävähän on arvioida kuinka valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja laatia siitä arviointikertomus. Arviointikertomuksen parissa työskentelimme neljässä kokouksessa, vaikka arviointityötä olemme tehneet läpi vuoden. Olemme tutustuneet pöytäkirjoihin, raporteihin, haastatelleet työntekijöitä ja viime töiksemme vertailleet toimintakertomuksia talousarviokirjassa oleviin tavoitteisiin.

Vuosi 2023 oli poikkeuksellinen vuosi, sillä hyvinvointialueuudistus tuli päätökseensä ja sote-palvelut siirtyivät kaupungeilta ja kunnilta hyvinvointialueille. Tästä muutoksesta johtuen talouden tunnusluvut eivät ole suoraan verrannollisia edellisvuoteen ja niiden vertailu on ollut haastavaa.

Vuonna 2023 juhliittiin myös 150-vuotiaasta Kiuruveestä. Juhlavuosi oli täynnä erilaisia tapahtumia ja ilokseni huomioin eri järjestöjen ja yritysten osallistumisen vuoden tapahtumiin. Tämä kaikki on tuonut meille kiuruveisille yhteisöllisyyden tunteen. Olimme yhdessä ylpeitä kauniista kaupungistamme ja halusimme tuoda panoksemme juhluvuoden sisältöön. Kaupunkilaiset osallistuivat myös tapahtumiin suurella innolla ja mielenkiinnolla. Saimme upeaa mainosta ympäri Suomen ja tuntuu, että sama positiivinen ”pöhinä” tulee jatkumaan myös vuonna 2024.

Lautakunta on tyytyväinen kaupungin ylijäämäiseen tilinpäätökseen sekä taseen kehitykseen. Varaa ei ole kuitenkaan löysäilyyn, vaan tiukkaa taloudenpitoa on oltava jatkossakin. Lainakanta on suuri, mutta kaupunki on saanut pienennettyä lainojaan jopa 5,2 milj. euroa. Kiuruvedellä on tiedossa isoja päätöksiä, liittyen keskustan kouluratkaisuun. Raha sanelee, mutta meidän on pidettävä mielessämme lasten, opettajien ja koulun muun henkilökunnan hyvinvointi. Koulunkäyntiä on voitava käydä terveissä ja puhtaissa tiloissa. Lasten tulevaisuus voi riippua koulun sisäilmaongelmista. Toivottavasti saamme tehtyä periaatepäätöksen kouluasiaan ennen tämän valtuustokauden päättymistä.

Harmikseni lautakunnalla ei ollut käytettävissä hyvinvointiraporttia arviota tehdessämme. Tulemme kuitenkin käsittelemään sitä heti kesän jälkeen. Hyvinvointiraportti antaa kattavan selonteon kaupunkimme hyvinvoinnin ja terveyden kehityksestä ja koen sen olevan itselleni tärkeää.

Kiuruvesi on virkeä ja iloinen maalaiskaupunki. Yritystoiminta on ollut virkeää maailman tilanteesta huolimatta ja 30 uutta yritystä on perustettu vuoden 2023 aikana, mikä on enemmän kuin edellisenä vuonna.

Meillä on viihtyisä ympäristö asua ja löytyy upeat harrastusmahdollisuuden liikunnasta kulttuuriin, niin lapsille kuin aikuisillekin. Erilaiset yhdistykset ja seurat ovat aktiivisia harrastuksien tuojia. Lapsiperheiden on meillä turvallista asua ja lapsemme saavat ammattitaitoista opetusta läpi kouluajan. Lukiomme on vireä pieni lukio, joka haluaa koko ajan kehittää toimintaansa. Emme suotta ole ylpeitä näistä asioista. Kiuruvedellä on hyvä asua ja toivotammekin uudet asukkaat lämpimästi Kiuruvedelle tervetulleiksi. Onhan meillä nyt käynnissä myös upea tonttikampanja, johon kannattaa ilman muuta tarttua ja muuttaa Kiuruvedelle maaseudun rauhaan ja kokea se kaikilla aisteilla, niin kuin strategiassammekin sanotaan.

Haluan esittää kiitokseni kaikille yhteistyötahoille viranhaltijoista, työntekijöihin ja luottamushenkilöihin. Erityisen suuri kiitos lautakunnan sihteerille, joka on todellisuudessa tehnyt suurimman työn, saattaessaan arviointikertomuksen kirjalliseen muotoonsa.

Lämmintä ja rentouttavaa kesää!

Sirpa Piippo
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain 121 §:n mukaan:

1. Valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.
2. Arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
3. Arvioi talouden tasapainotuksen toteuttamista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.
4. Huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
5. Valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.
6. Valmistelee kunnanhallitukselle esityksen tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain lisäksi valtuuston hyväksymä Kiuruveden kaupungin hallintosääntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa. Sen mukaan tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa,
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan sekä konserni-valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla,
4. laadittava esitys tarkastuslautakunnan talousarvioksi,
5. laadittava arviointikertomus.

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan rooli on itsenäinen ja lisäksi epäpoliittinen siitäkin huolimatta, että vaaleilla valittu valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan. Poliittiset päätökset tehdään toisaalla ja lautakunnan tehtävä on arvioida sitä, kuinka näitä poliittisia päätöksiä noudatetaan. Tietenkin lautakunnan kuuluu arvioida myös sitä, onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta tämäkin tarkoittaa objektiivista arviointia.

Kaupunginvaltuusto (16.8.2021 § 35) valitsi tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2021–2025.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja suluissa tieto siitä, kuinka monta kertaa jäsen on arviointikaudella 2023 osallistunut kokoukseen.

VARSINAISET JÄSENET

Piippo Sirpa, puheenjohtaja	(10/10)
Toivanen Sisko, varapuheenjohtaja	(8/10)
Jauhiainen Harri, jäsen	(10/10)
Keskitalo Harri, jäsen	(9/10)
Partanen Raimo, jäsen	(10/10)

HENKILÖKOHTAINEN VARAJÄSEN

Piippo Sami	(0/10)
Kärkkäinen Arja	(2/10)
Hiekkänen Mari	(0/10)
Ruhanen Kai	(1/10)
Tikkanen Jari	(0/10)

Lautakunnan päätöksenteko tapahtuu puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Lautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä toimii kaupunginjohtajan sihteerinä, joka myös avustaa kokousten ja arviointikertomuksen valmistelussa.

Ulkoinen tilintarkastus

Ulkoisesta tilintarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Niiden toiminta on kaupungin muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta.

Kaupungin tilintarkastajana toimi KPMG Oy Ab, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen. Valtuusto päätti 29.6.2022 § 24 ottaa käyttöön tilintarkastuspalveluiden hankinnasta kahden vuoden option tilikaudille 2023–2024.

Tilintarkastajan vuoden 2023 tilintarkastussuunnitelma esiteltiin tarkastuslautakunnalle 19.9.2023.

Kertomusvuonna vastuunalainen tilintarkastaja oli kokouksissa läsnä kerran sekä kolme kertaa etäyhteydellä.

Arvioinnin toteuttaminen ja arvioinnin tietoperusta

Tarkastuslautakunnan arviointityö on suunnitelmallista. Lautakunta laatii koko toimikautensa kattavan arviointisuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman, jossa nimetään asiat ja kohteet, joiden arviointiin lautakunta kunakin vuonna erityisesti keskittyy. Vuoden 2023 painopistealueena on opetus- ja sivistyspalvelukeskus.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu seuraaviin asiakirjoihin:

- valtuuston hyväksymä vuoden 2023 talousarvio
- kaupunginhallituksen käsittelemä tilinpäätös
- toimielinten pöytäkirjat
- henkilöstöraportti
- tietotilinpäätös
- sisäisen valvonnan vuosiraportti

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisessa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu. Lisäksi käytössä ovat tilintarkastajan raportit. Lautakunta on useimmissa kokouksissaan kuullut kulloinkin tarkastelussa olleeseen aiheeseen liittyen asiaan liittyviä henkilöitä. Keskustelu kokouksissa, myös kuulemistilanteissa, on pyritty pitämään vapaamuotoisena ja kukin jäsen ja kuultava on voinut nostaa esiin itse tärkeinä pitämiään asioita.

Vuoden 2023 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia:

- kaupunginjohtaja Juha-Pekka Rusanen
- hallinto- ja talousjohtaja Juho Jukkola
- tekninen johtaja Kimmo Karoluoto
- lukion rehtori – sivistystoimen vastaava Matti Heikinmaa
- kaupunginhallituksen puheenjohtaja Markku Siponen
- Nivan koulun rehtori Pauliina Kuonanoja
- liikuntasihtööri Lassi Myllylä

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta, ilmoitusten käsittely ja saattaminen valtuuston tiedoksi kerran vuodessa. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Tarkastuslautakunta pyysi ilmoitusvelvollisia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita tarkastamaan sidonnaisuusrekisterissä olevat tiedot. Sidonnaisuusilmoitukset tehdään Silmu-verkkopalvelussa. Tarkastuslautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoituksia 10.10.2023 ja 28.11.2023.

Kuntalain mukaan ilmoitusvelvollisia ovat:

- kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet
- maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäsenet ja varajäsenet
- valtuuston ja lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat
- kunnanjohtaja, pormestari, apulaispormestari sekä
- kunnanhallituksen ja lautakuntien esittelijät.

Ilmoitusvelvollisten on ilmoitettava muutoksista sidonnaisuuksissaan ja tarkastuslautakunta seuraa näiden muutosten ilmoittamista säännöllisesti. Sidonnaisuusilmoitukset ovat julkisia ja nähtävillä kaupungin verkkosivuilla.

Jäsenten esteellisyydet

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet:

Sirpa Piippo	sivistyslautakunta
Harri Keskitalo	Pohjois-Savon hyvinvointialue, kuvantaminen
Sisko Toivanen	sivistyslautakunta
	tekninen lautakunta
	Ylä-Savon Vesi Oy

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa, eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä toimialoja koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä arviointiin.

Vuoden 2022 arviointikertomussuosittelujen jälkiseuranta

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain valtuustolle arviointivuoden havainnot ja suositukset sisältävän arviointikertomuksen. Vuoden 2022 arviointikertomus on hyväksytty tarkastuslautakunnassa 5.6.2023 § 51 ja se käsiteltiin valtuustossa 19.6.2023 § 30.

Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kaupungin toiminnassa. Kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ja myös tytäryhtiöt antavat selvityksen arviointikertomuksessa julkituotujen havaintojen ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä siten, että ne toimitetaan tarkastuslautakunnalle määräaikaan mennessä.

Kaupunginhallitus antoi 11.9.2023 § 190 selvityksen toimenpiteistä, joihin vuoden 2022 arviointikertomus antoi aihetta. Selvitykset tarkastuslautakunta käsiteli ja hyväksyi kokouksessaan 19.9.2023 § 58.

STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Valtuusto hyväksyi Kiuruveden kaupunkistrategian vuosille 2022–2025 kokouksessaan 11.4.2022.

Strategiassa on määritelty kaupungin visio, kaupungin päätöksenteossa ja toiminnassa noudatettavat arvot sekä strategiset painopistealueet.

Kaupungin arvoja ovat avoimuus, rohkeus, inhimillisyys sekä vastuullisuus.

Kiuruveden kaupungin visio *”Elämää kaikilla aisteilla”*

- Kiuruvesi on Luomu-Suomen pääkaupunki ja suomalaisen maaseudun sydän.
- Meillä ihmiset elävä kiireettömästi kaikilla aisteilla runsaiden elämisen mahdollisuuksien keskellä ja saavat menestyä omana itsenään.
- Olemme maatalouden suunnannäyttäjä – meillä myös eläimet ja luonto voivat hyvin.

Kaupungin strategiset painopisteet ovat:

- Meidän Kiuruvesi
- Kehittyvä ja yrittäjämönteinen Kiuruvesi
- Voimavarat käyttöön
- Järkivihreän talouden edelläkävijä

Strategian toteutumista seurataan osavuosisikatsauksessa ja toimintakertomuksessa, ja tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Strategian puolivälisarviointia ei ole tehty, mutta kaupunkistrategian päivitys on aloitettu ja se toteutetaan kevään 2024 aikana. Tarkastuslautakunta uudistaa toiveen kaupunkistrategian tavoitteiden seurantamittareiden tarkastelulle;

Mittarit; asiakastyytyväisyys / palveluiden käytön määrän kehitys/ palveluiden kustannustehokkuus (laatu/kustannukset) sekä kaupungin imagon ja tunnettavuuden kehittyminen ovat mittareina laaja-alaisia eivätkä selkeästi mitattavia. Tarkastuslautakunta toivoo tältä osin täsmällisempiä, selkeitä ja mitattavia mittareita.

Toimintakertomus ei sisällä strategisten tavoitteiden toteutumisen arviointia, eikä sitä käsitellä kokonaisuutena, vaan ainoastaan viitataan siellä täällä strategiaan. Tarkastuslautakunta toivoo, että toimintakertomuksessa käsitellään strategia omana kokonaisuutena.

Tarkastuslautakunta näkee, että kaupunki pyrkii toiminnoissaan edistämään strategian tavoitteita. Erilaisia hankkeita on kehitteillä, mutta ne ovat luonteeltaan pitkäkestoisia. Vaikutukset näkyvät vuosien saatossa.

KAUPUNKISTRATEGIAN MITTARIT:

VÄESTÖN KEHITYS / SYNTYVIEN LASTEN MÄÄRÄ / NETTOMUUTTO

Väestön kehitys	Syntyneiden lasten määrä
2023: -122	2023: 52
2022: -160	2022: 62
2021: -96	2021: 61

Pohjois-Savon kuntien välinen nettomuutto
2023: -37
2022: -74
2021: -50

TYÖLLISYYSASTEEN KEHITYS JA TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄ / YRITYSTEN NETTOKEHITYS

Työpaikat/työllisyysaste		
	työpaikat	työllisyysaste
2022:	2.280	71,8 %
2021:	2.312	70,5 %
2020:	2.328	66,6 %

Perustettujen yritysten määrä	Sukupolvenvaihdosten määrä
2023: 30	2023: 4 (maatalousyritys)
2022: 27	2022: 5 (maatalousyritys)
2021: 33	2021: 4 (maatalousyritys)

Lopettaneiden yritysten ja maatilojen lukumäärä

Lopettaneet yritykset	Lopettaneet maatilat
2023: 21	2023: 14
2022: 26	2022: 7
2021: 32	2021: 10

KAUPUNGIN TASEEN YLIJÄÄMÄ

Kaupungin tase ylijäämä milj.€	
2023:	2,291
2022:	1,724
2021:	0,773

KUNNALLISVEROTULON KEHITYS – veroprosentin leikkaus 12,64 % vuodesta 2023 alkaen

	milj. euroa	%
2023:	11,3	-48,0
2022:	21,7	+1,0
2021:	21,4	+1,1

YHTEISÖVEROTULON KEHITYS/ TOP 10 YRITYSTULON KEHITYS / YRITTÄJÄBAROMETRIN TULOKSET

Yhteisöveron määrä milj.€	
2023:	1,9
2022:	3,2
2021:	3,3

Yritystulot TOP 10 (kunnan osuus yritysten yhteisöverosta)

2023:	393 138 €
2022:	tietoa ei saatavilla
2021:	588 102 €
2020:	233 432 €

Yrittäjäbarometrin tulokset (Sijoitus Pohjois-Savon alueella. Tulos julkaistaan joka toinen vuosi)

2022:	Sijoitus 10. Vastanneita kuntia 15, vastauksia 52 kpl
2020:	Sijoitus 17. Vastanneita kuntia 17, vastauksia 26 kpl

Vuoden yrittäjäystävällisin kunta

(Sijoitus Pohjois-Savon alueella. Savon Yrittäjien ja Pohjois-Savon liiton kysely)

2023:	Kunniamaininta
2022:	Sijoitus 1. Vastanneita kuntia 19
2021:	Ei sijoitusta kärkikolmikossa

HENKILÖSTÖN SAIRAUSPOISSAOLOJEN MÄÄRÄ JA KEHITYS

Sairauspoissaolopäiviä / hlö

2023:	13,50
2022:	15,50
2021:	10,50

HYVINVOINTIKERTOMUKSEN INDIKAATTORIT

Hyvinvointikertomuksessa kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä suhteessa vertailukuntiin ja -alueisiin sekä asetetaan keskeiset tavoitteet väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Arviointikertomusta tehtäessä tarkastuslautakunnalla ei ole saatavilla hyvinvointiraporttia vuodelta 2023. Kaupunginhallitus käsittelee raportin kokouksessaan 3.6.2024.

ASIAKASTYYTYVÄISYYS / PALVELUJEN KÄYTÖN MÄÄRÄN KEHITYS / (LAATU/KUSTANNUKSET)

Nuorisotalo	2023	2022	
Asiakasmäärä	3 742	3 656	Etsivän nuorisotyön asiakkaat 74 hlöä/vuosi
kustannukset			Nuorten työpajan asiakkaat 54 hlöä/vuosi
Tulot	1 430 €	401 €	
Menot	107 370 €	95 592 €	
Netto	- 105 940 €	- 95 198 €	
Uimahalli	2023	2022	
Käyttäjämäärä	44 797	44 826	Kävijämäärä on uimahallin kiinteistön kaikki käyttäjät: uimarit, kuntosalikävijät ja koululaiset.
Kustannukset			
Tulot	164 804 €	165 975 €	
Menot	637 221 €	560 492 €	
Netto	-472 417 €	-394 517 €	

Jäähalli	2023	2022
Käyttötunnit	1 262 h	1 265 h
Kustannukset		
Tulot	67 869 €	61 561 €
Menot	244 786 €	196 079 €
Netto	- 176 917 €	-134 518 €
Liikuntahalli	2023	2022
Käyttötunnit	5195 h	5 116 h
Kustannukset		
Tulot	7 850 €	5710 €
Menot	168 749 €	131 338 €
Netto	-160 899 €	-125 628 €
Kiurusali	2023	2022
Kävijämäärä	16 862	14 277
Kustannukset		
Tulot	20 135 €	12 270 €
Menot	253 542 €	220 508 €
Netto	-233 407 €	-208 238 €

Oppilaiden ja opiskelijoiden määrä oppilaitoksissa keskimäärin

perusopetus 2023: 738
2022: 767
2021: 772

lukio-opetus 2023: 116
2022: 129
2021: 119

Kansalaisopiston opiskelijamäärät

2023: 1818
2022: 1843
2021: 1360

Suora kuntalaispalaute/kyselyt:

2023: 0 kpl
2022: 1 kpl Kaupunkistrategialuonnos 2022–2025 avoin lausuntokierros
2021: 2 kpl Kaupunkistrategia 2022–2025 kysely, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita kartoittava kysely

KAUPUNGIN IMAGON JA TUNNETTAVUUDEN KEHITTYMINEN / TOTEUTUNEET TONTTIKAUPAT/

VUOKRA-ASUNTOJEN KÄYTTÖASTE

Tonttimyynti, tonttitarjonta, rakennusluvut

Toteutuneet tonttikaupat

2023: 0
2022: 1 (teollisuustontti)
2021: 0

Tonttitarjonta	2023	2022	2021
pientalotontit	44	44	44
teollisuustontit	12	12	12
liike- ja toimitalarakennustontti	1	1	1

Luvat	2023	2022	2021
<i>rakennusluvut</i>	28	42	46
<i>toimenpideluvat</i>	9	19	40
<i>ilmoitukset</i>	29	24	27

Vuokra-asuntojen käyttöaste

2023:	94,11 %
2022:	94,43 %
2021:	90,45 %

Kertomusvuoden aikana Kiuruvesi sai runsaasti positiivista näkyvyyttä. Kts. kohta elinkeinojen kehittäminen.

ÄÄNESTYSPROSENTTI VAALEISSA

Eduskuntavaalit:

2023:	68,8 %
2019:	67,3 %

Kuntavaalit

2021:	58,3 %
2017:	60,0 %

Aluevaalit

2022:	49,0 %
-------	--------

VUOSITTAISTEN TALOUSARVIoidEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

	tavoitteita yht.	toteutui	ei toteutunut	toteutui osittain	ei arvioitu
2023:	53	71,7 %	5,7 %	22,6 %	-
2022:	51	78,4 %	9,8 %	11,8 %	-
2021:	53	71,7 %	5,7 %	20,8 %	1,8 %

Tarkastuslautakunta arvioi strategian toteutumista toiminnallisten tavoitteiden arvioinnin yhteydessä.

TALOUELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kiuruveden kaupungin taloudellista asemaa voidaan kuvata sekä kaupungin että kaupunkikonsernin näkökulmasta keskeisten tulos- ja rahoituslaskelman sekä taseen tunnuslukujen avulla.

Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2023 oli 9,11 %. Veroprosentin leikkaus 12,64 % vuodesta 2023 alkaen.

Kaupunki

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	24,6	12,3
Vuosikate / Poistot ja arvonalent., %	114	144
Vuosikate, euroa/asukas	599	784
Asukasmäärä	7 475	7 599

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	9 860 635	3 007 750
Investointien tulorahoitus, %	132,7	203,4
Laskennallinen hoitokate	1,4	1,6
Kassan riittävyys, pv	90	47

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	52,6	49,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	86	47,9
Lainat ja vuokravastuut 31.12, euroa	26 292 644	32 009 628
Lainat ja vuokravastuut 31.12, euroa/asukas	3 517	4 212
Kertynyt yli-/alijäämä	2 291 167	1 724 325
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	307	227
Lainakanta 31.12, euroa	23 472 563	28 700 879
Lainakanta 31.12, €/asukas	3 140	3 777
Lainasaamiset, euroa	341 407	345 206
Asukasmäärä	7 475	7 599

Konserni
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Toimintatuotot / Toimintakulut,	31,0	47,3
Vuosikate / Poistot, %	113	128
Vuosikate, euroa/asukas	729	1 137
Asukasmäärä	7 475	7 599

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

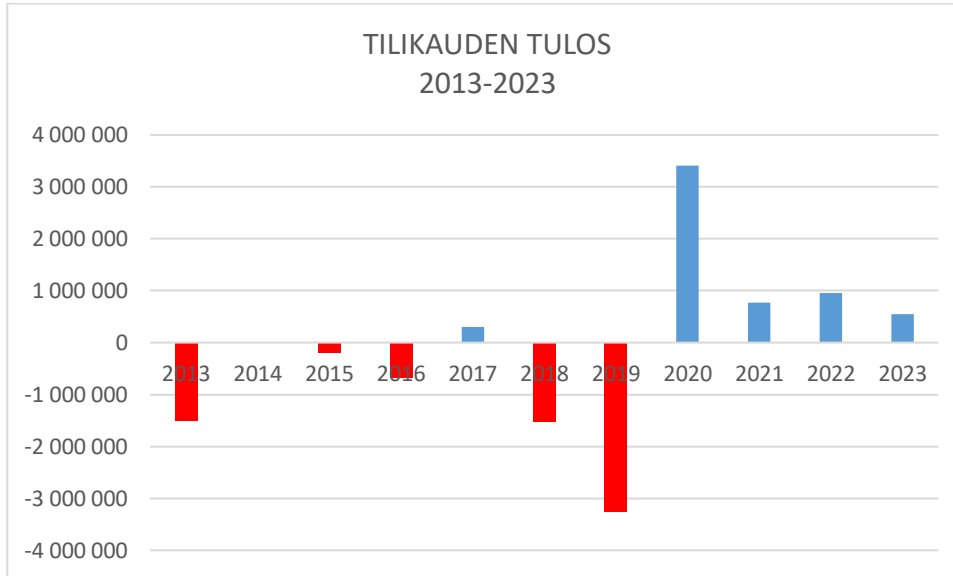
	2023	2022
Toiminnan ja investintien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	11 172 827	3 803 523
Investointien tulorahoitus, %	145,3	120,3
Lainanhoitokate	1,3	1,3
Kassan riittävyys, pv	91	52

KONSERNIN TASEEN TUNNUSLUVUT

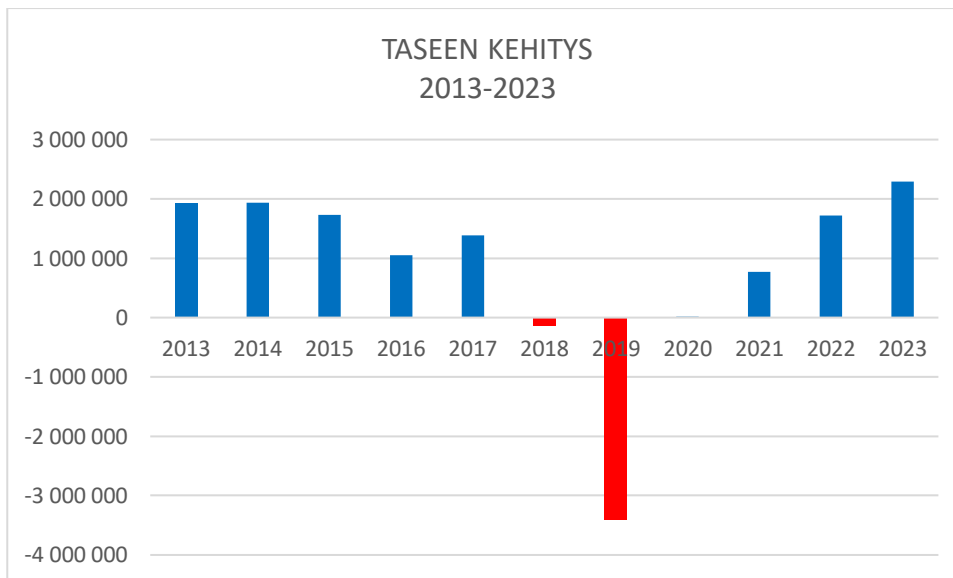
	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	50,1	37,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	91,6	57,5
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12 euroa	34 706 637	59 978 907
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12 euroa/asukas	4 643	7 893
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa	10 101 434	10 220 655
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa / asukas	1 351	1 345
Konsernin lainakanta 31.12., euroa	30 968 388	53 899 707
Konsernin lainakanta, euroa / asukas	4 143	7 093
Konsernin lainasaamiset 31.12., euroa	16 217	19 844
Asukasmäärä 31.12.	7 475	7 599

Tilikauden tulos ja tase

Tilikauden tulos on ylijäämäinen 549 653 euroa.
Taseen ylijäämä on 2 291 167 euroa.

2023	549 653
2022	951 093
2021	765 359
2020	3 409 669
2019	-3 261 107
2018	-1 529 542
2017	305 909
2016	-685 392
2015	-203 616
2014	0
2013	-1 512 000

2023	2 291 167
2022	1 724 325
2021	773 231
2020	7 874
2019	-3 401 796
2018	-140 689
2017	1 388 853
2016	1 047 376
2015	1 732 768
2014	1 936 000
2013	1 936 000

Toimintakate, verotulot ja valtionosuudet

Kuntien verorahoitus koostuu verotuloista ja valtionosuuksista. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käytönlouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella.

Toimintakate (1 000 €)

Toimintatuotot:	6 841
Valmistus omaan käyttöön:	39
Toimintakulut:	-27 837
TOIMINTAKATE:	-20 957

Verotulot (1 000 €)

Tulovero:	11 276	(76,4 %)
Kiinteistövero:	1 608	(10,9 %)
Yhteisövero:	1 875	(12,7 %)
VEROTULOT:	14 759	

Valtionosuudet (1 000 €)

VALTIONOSUUDET	9 840
-----------------------	--------------

Toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 231 500 € yli muutetun talousarvion. Toteutuminen oli 103,5 %. Toimintatuotot pieneneivät n. 969 600 € vuoteen 2022 verrattuna.

Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 696 000 €. Toteutuminen oli 102,6 %. Toimintakulut pieneneivät n. 35,8 milj. € vuoteen 2022 verrattuna eli n. 56,26 %. Kaupungin oman toiminnan toimintakulut kasvoivat 2,9 %.

Henkilöstökulut ylittivät muutetun talousarvion n. 23 000 €. Henkilöstökulut laskivat vuoteen 2022 verrattuna n. 1,55 milj. € eli -9,9 %, johtuen mm. kaupungin ravitsemuspalvelujen sekä koulukuraattorin ja -psykologi siirrosta Sevicalle ja Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Lisäksi KueL-eläkemenoperusteinen maksu poistui ja tilalle tuli tasausmaksu. Kuel-eläkemenoperusteista maksettiin vuonna 2022 n. 1,3 milj. € ja tasausmaksua vuonna 2023 n. 0,54 milj. €.

Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion noin 609 000 €, joka selittyy pääosin pelastuslaitoksen varallaolo-korvausvaatimuksista 971 000 €, nämä kirjattiin muihin yhteistoimintaosuuksiin ja pakollisiin varauksiin. Palvelujen ostot kasvoivat vuodesta 2022 noin 2,31 milj. €. Palvelusetelimenot olivat 989 955 €, vuonna 2022 summa oli 915 212 €.

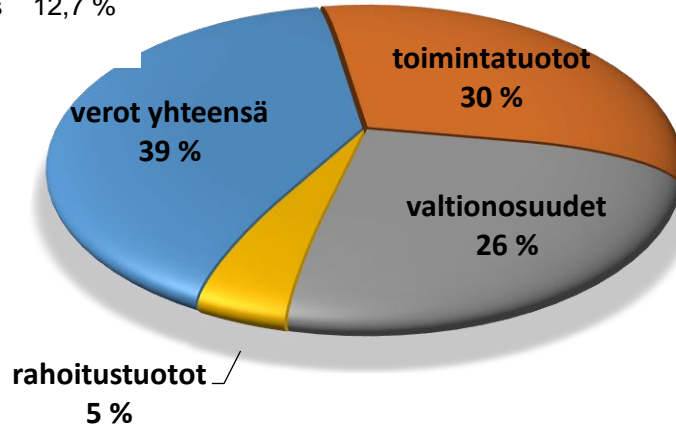
Avustukset ylittivät muutetun talousarvion noin 16 500 €. Toteutuminen oli 101,3 %. Avustukset laskivat noin 167 980 € vuoteen 2022 verrattuna. Avustuksia myönnettiin yhteensä lähes 1,3 milj. € seuraavasti (suluissa vuoden 2022 luku):

- lasten kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuen kuntalisä yhteensä 251 914 € (263 016 €)
- avustukset yhteisöille ja kotitalouksille noin 521 229 € (640 209 €)
- työmarkkinatuen kuntaosuus 493 623 € (531 522 €)

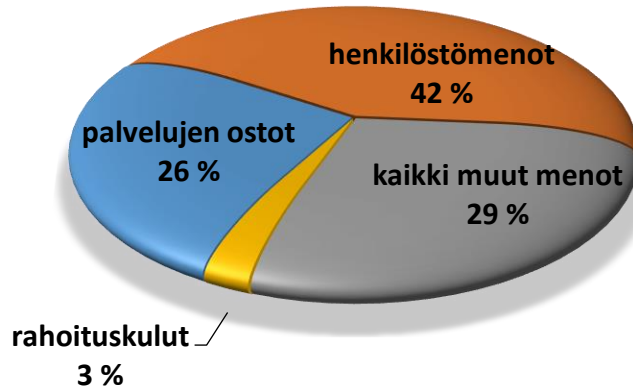
Sisäisten ja ulkoisten tulojen jakautuminen 2023 (37,72 milj.€)

Verotulot:

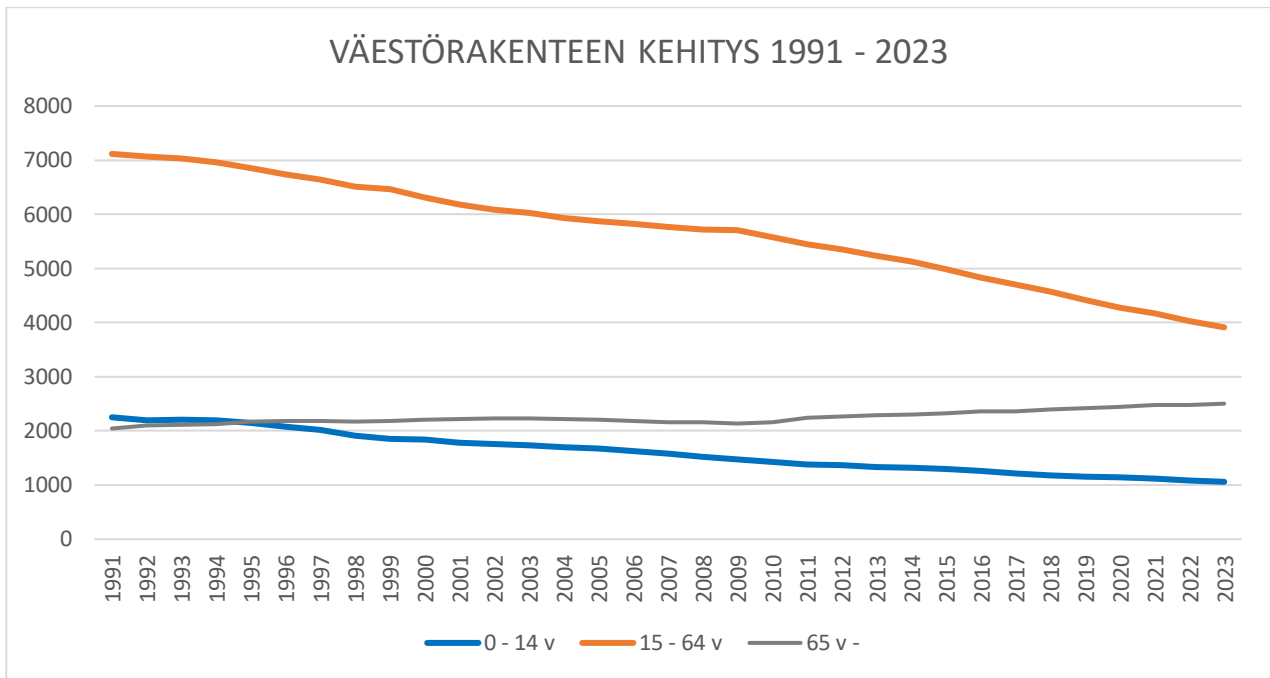
tuloveron osuus 76,4 %
kiinteistöveron osuus 10,9 %
yhteisöveron osuus 12,7 %

Sisäisten ja ulkoisten kulujen jakautuminen 2023 (33,28 milj.€)

Väestö

Kertomusvuoden lopussa Kiuruveden asukasluku oli 7 475. Vuodessa väestö väheni 122 hengellä. Vuonna 2023 syntyi 52 lasta, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 62. 0-14 vuotiaat 14,2 % väestöstä, 15-64 vuotiaat 52,3 % väestöstä ja yli 65 vuotiaat 33,5 %. Poismuuton syitä ovat opiskelu ja työ.

Vuosikate

Tuloslaskelman keskeinen välisumma on vuosikate. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Tilikaudella 2023 vuosikatetta kertyi 4,474 milj. € eli 599 € asukasta kohti. Vuosikate oli 114 % suunnitelman mukaisista poistoista ja arvonalentumista.

Vuonna 2022 vuosikate oli 5,96 milj. € (144 %) eli 784 €/as.

Vuonna 2021 vuosikate oli 7,20 milj. € (195 %) eli 928 €/as.

Vuonna 2020 vuosikate oli 7,35 milj. € (186 %) eli 936 €/as.

Lainakanta

Lainamäärä vuonna 2023 oli 23,5 milj. €. Lainoista 37,9 % on kiinteäkorkoisia ja 62,1 % sidottu euribor-korkoon. Vuonna 2022 lainamäärä oli 28,7 milj. €.

Kaupungin n. 9,5 milj. € pitkäaikaisesta lainakannasta 6,07 % on sidottu lyhytaikaisiin ja suhdanneherkkiin euribor -korkoihin, joihin liittyy korkoriski. Lisäksi lyhytaikaisia lainoja on kuntarahoituksen kuntatodistusohjelmalla 14,0 milj. €.

Sijoitukset

Kaupungin sijoitusvarojen markkina-arvo oli vuoden 2023 lopussa noin 7,54 milj. € ja tasearvo oli noin 6,97 milj. €. Vuonna 2023 sijoitusvaroja ei ole kotiutettu. Rahoituskuluissa on 13 000 € sijoitussalkkujen arvonalentumisen vaikutusta ja 15 000 € arvopapereiden myyntitappiota. Sijoitussalkkujen varat on sijoitettu kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen mukaisesti. Riskeihin on varauduttu hajauttamalla sijoituksia maantieteellisesti, toimialoittain ja arvopaperilajeittain. Sijoitusvaroja hoitaa kaksi ulkopuolista varainhoitajaa.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Yli 5 000 euron poikkeamat, joita valtuusto ei ole hyväksynyt.

(euroa, ulkoiset ja sisäiset)	Tuottojen alitukset (muutettuun talousarvioon verrattuna)	Kulujen ylitykset (muutettuun talousarvioon verrattuna)
Käyttötalous		
Yleishallinto	29.408	
Elinkeinojen kehittäminen		
Maataloushallinto		
Työllisyyden hoitaminen		
Hyvinvoinnin ja terv. Edistäminen		77.361
Hallinto sivistyslautakunta		
Varhaiskasvatus		57.690
Peruskoulutus		155.700
Lukiokoulutus		
Kansalaisopisto		
Sivistyspalvelut		
Vapaa-aikapalvelut		49.342
Hallinto (Tekpa)		794.632
Rakennusvalvonta		
Tiet ja alueet		22.207
Kiinteistöt		181.638
Vesi ja viemärlaitos		24.062

Investointiosan toteutuminen yhteensä	TA+muutokset 2023	TP 2023
Menot	3 844 978	3 683 656
Tulot	3 162 049	3 179 201
Netto	682 929	504 455

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi talouden tunnusluvut eivät ole suoraan verrannollisia edellisvuoteen ja niiden vertailu oli haastavaa.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen ylijäämäisestä tilinpäätöksestä sekä kaupungin ja konsernin lainakannan laskusta.

Korkotason nousu muodostaa huomattavan riskin kaupungin taloudelle.

	Korkokulut (€)	Lainat (milj.€)
2023	625 316	23,5
2022	230 040	28,7
2021	175 268	32,6
2020	169 634	31,7

Tarkastuslautakunta huomioi, että verotuloja ja valtionosuuksia kertyi ennakoitua enemmän. Verotuloja kertyi 14,76 milj. euroa, mikä on 388 590 euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa. Valtionosuudet ylittivät muutetun talousarvion n. 128 400 eurolla.

Vuosikate on pienentynyt jo usean vuoden ajan.

Eniten ylittyi teknisen palvelukeskuksen hallinto, jossa määrärahojen ylitys oli 0,8 milj. euroa. Pelastuslaitoksen varallaolokorvauksiin liittyen on pakollisena varauksena kirjattu 971 000 euroa.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista vuodelta 2023. Arviot on tehty valtuuston vahvistaman alkuperäisen talousarvion ja tilinpäätöksen mukaan. Alkuperäisen talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin ei tehty vuoden aikana muutoksia.

Asetetuista tavoitteista 71,7 % toteutui kokonaan. Tavoitteista 5,7 % ei toteutunut ja 22,6 % toteutui osittain. Näin valtuuston vahvistamista tavoitteista 28,3 % jäi joko täysin tai osittain toteutumatta.

Kaupunginhallitus

YLEISHALLINTO

TOTEUTUI

Vuonna 2023 Kiuruveden kaupungin tuloksen tulee olla ylijäämäinen. Myös seuraavina vuosina kaupungin tuloksen tulee olla ylijäämäinen, jotta taseessa on ns. puskuria mahdollisten huonojen vuosien varalle.

TOTEUTUI

Sote- ja maakuntauudistuksen voimaan astumiseen 1.1.2023 alkaen valmistautuminen sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

TOTEUTUI

1.1.2025 voimaan astuvaan työ- ja elinkeinopalveluita koskevaan uudistukseen valmistautuminen ja varautuminen sekä toiminnallisesti että taloudellisesti.

TOTEUTUI

Uuden strategian jalkauttaminen kaupungin toimintaan sekä työskentelytapojen jatkuva muuttaminen yhä tehokkaammaksi hyödyntäen sähköisiä järjestelmiä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi kertomusvuoden hyvän tuloksen. Vuoden 2023 tilikauden ylijäämä on 566 841,85 €. Tämän jälkeen taseen ylijäämä on 2 291 166,98 €.

Kiuruveden kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät Ylä-Savon sotelta Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastattavaksi 1.1.2023 suunnitelman mukaisesti. Vuokrasopimukset hyvinvointialueen käyttöön luovutetuista tiloista saatiin solmittua ja lisäksi kaupungin ruokahuolto- ja ateriapalvelut henkilöstöineen ja kalustoineen siirtyivät samalla kuntien yhdessä omistaman Servica Oy:n vastattavaksi.

Ylä-Savon työllisyysalue sai poikkeusluvan 30.11.2023 valtioneuvoston päätöksellä työvoimapalveluiden järjestämisvastuulle asetetuista vaatimuksista poikkeamisesta Iisalmen ja Kiuruveden kaupunkien sekä Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien muodostamalla työllisyysalueella. Varautuminen ja valmistelutyö jatkuu myös vuoden 2024 aikana.

Talouden tasapainottamisohjelma on tehty vuosille 2020–2023. Uutta ohjelmaa ei jatkovuosille ole tehty. Toimintakertomuksessa on todettu, että talouden tasapainottamiseen liittyvä työ tulee jatkumaan myös tulevina vuosina. Strategiaan on kirjattu talouden tasapainottamisohjelman tekeminen vuosille 2023–2025.

Tarkastuslautakunta olisi toivonut selkeää koottua talouden tasapainottamisohjelman toteutumisen seurantaraporttia vuosilta 2020–2023, joka olisi tuotu tiedoksi kaupunginhallitukselle, valtuustolle sekä tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta huomioi, että talouden tasapainottamistyöryhmä ei kokoontunut kertomusvuonna.

Luottamushenkilöiden kokouspalkkiot ja ansiomenetyskorvaukset olivat kertomusvuonna 96 244 €. (v. 2022: 110 771 €, v. 2021: 117 430 € ja v. 2020: 96 500 €). Luottamushenkilöiden palkkiot ovat samalla tasolla kuin tasapainottamisohjelman alkaessa v. 2020.

Teams-kokouksia pidetään toimielimissä vaihtelevasti. Esim. henkilöstöjaosto ja yhteistoimintaelin kokoontuvat aina Teamsin välityksellä. Tarkastuslautakunnan kokoukset ovat läsnäolokokouksia. Teams-kokoukset säästävät matkakuluissa, mutta suurin säästö kokouskuluissa tulee välttämällä ns. tyhjiä kokouksia.

Kertomusvuonna hyväksyttiin mm. seuraavat ohjelmat:

- Kiuruveden kaupungin vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2022–2025 (valtuusto 20.3.2023 § 6)
- Ylä-Savon kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma (valtuusto 19.6.2023 § 34)
- Sopimushallinnan ohje (khal 24.4.2023 § 89)
- Päivitetty sisäisen valvonnan yleisohje (khal 30.10.2023 § 224)

Eduskuntavaaleissa oli neljä kiuruvetistä ehdokasta. Ensimmäistä kertaa ehdolla ollut Markku Siponen tuli valituksi kansanedustajaksi. Äänestysaktiivisuus nousi edellisistä eduskuntavaaleista (2023: 68,8 %, 2019: 67,3 %).

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN, YRITYSNEUVONTA

TOTEUTUI

Uusien yritysten perustaminen: tavoite 15 kpl.

TOTEUTUI

Asiakaskontaktien määrä: tavoite 35 kpl

TOTEUTUI

Yhteistoimintaosuudet ja avustukset: Ylä-Savon Veturi ry:n seururaha, Ylä-Savon ammattiopiston seururaha ja hallinnointiraha, Ylä-Savon kehittämisen malli.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Uusia yrityksiä perustettiin 30 kpl ja yritystoiminnan lopettaneita/rekisteristä poistettuja yrityksiä oli 21 kpl. Asiakaskontaktien määrä oli 104. Vuoden lopussa yrityksiä oli 902 (y-tunnus).

Elinkeinojaosto kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa. Elinkeinojaosto on vierailut edelleen ahkerasti yrityksissä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vierailut ovat parantaneet yhteistyötä ja myönteisyyttä puolin ja toisin.

Kertomusvuonna Kiuruvesi sai runsaasti positiivista näkyvyyttä. Kaupunkia tuotiin markkinoinnissa monipuolisesti esille eri medioissa, kuten radiossa, TV:ssä ja somessa. 150 vuotta täyttäneestä Kiuruveden kaupungista kuvattiin Iskelmäviikkojen aikaan tv-dokumentti ”Kiuruvesi -elämää kaikilla aisteilla”, jossa tuotiin esille kiuruvetisiä ihmisiä, maataloutta ja kaupungin vireää kulttuurielämää. Lisäksi televisioitiin suorana Iskelmäviikkojen Iskelmä mestarit – laulukilpailu. Juhlavuoden tapahtumia toteutettiin eri toimijoiden kanssa, ja ne onnistuivat hyvin, loivat yhteishenkeä ja lisäsivät yhteisöllisyyttä.

Osallistuvaa budjetointia toteuttaen kaupunki jakoi 10 000 € tapahtumatukea kiuruvetisille toimijoille, jotka toteuttivat juhluvuoden tapahtumia. Tapahtumatukea myönnettiin 18 eri tapahtumaan.

Lisäksi kaupunki sai Iskelmäviikkojen kanssa näkyvyyttä tekemällä markkinointiyhteistyötä FIS World Cup Ruka Nordicin kanssa. Iskelmäviikot tuottivat ohjeisohjelmaa Rukan maailmancupissa ja vastaavasti Ruka Nordic oli mukana järjestämässä Iskelmäviikkojen Heinähihtoja.

MAATALOUSHALLINTO

TOTEUTUI

Tukihallintoyksiköllä on yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa oma toimipiste viljelijöiden asiointia varten. Aukioloajat vaihtelevat kunnittain, mutta Kiuruvedellä voi asioida paikan päällä pääsääntöisesti vähintään 4 päivänä viikossa.

TOTEUTUI

Maatalousyrittäjille turvataan maatalouspalvelujen hyvä saatavuus, tavoitettavuus ja henkilökohtainen palvelu.

TOTEUTUI

Henkilöstön määrä pyritään vakiinnuttamaan tukihakemusten käsittelyn eriyttämisen vaatimalle minimitasolle. Henkilöstön työssä viihtymistä ja jaksamista ylläpidetään ja kehitetään kehityskeskusteluilla, palavereilla ja tiiviillä kanssakäymisellä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Maaseutuhallinnon tukihallintoyksikössä saatiin vuoden 2023 alkupuoliskolla päätökseen maataloussihteerin ja kahden maaseutusihteerin toistaiseksi voimassa olevien virkojen rekrytointiprosessit ja ensimmäistä kertaa neljään vuoteen tukihallintoyksikön kaikki virat (maataloussihteerin ja kolme maaseutusihteerin) on täytetty toistaiseksi voimassa olevina.

Vuosi 2022 ja vuoden 2023 alkupuolisko olivat tukihallintoyksikön henkilöstölle ajoittain hyvinkin kuormittavia, osin henkilöstövaihdosten, mutta pääosin henkilöstövajauksen vuoksi. Vuoden 2023 jälkipuoliskon aikana, virkojen täyttämisen jälkeen tilanne vakiintui ja tasaantui.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että tarvittavat virat täytettiin toistaiseksi voimassa olevina, näin turvataan paremmin henkilöstön työssä jaksaminen ja toiminnan jatkuvuus.

Kertomusvuonna Kiuruvedellä maataloustukia hakeneita tiloja oli 355 (ed. vuonna 376). Maataloustuet 21,8 milj. € (ed. vuonna 23,8 milj. €).

Kiuruvedellä työpaikoista on 19,3 % alkutuotannossa, kun koko maan vastaava osuus on 2,5 % (tilasto v. 2022). Maatalous on Kiuruveden kivijalka.

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN

TOTEUTUI PÄÄOSIN

Pyritään työllistämään mahdollisimman paljon niitä henkilöitä, joiden työmarkkinatuesta kaupunki joutuu maksamaan puolet.

Tavoitteena on pienentää työmarkkinatuen kuntaosuutta ja sen kasvua. Tavoitteena on vuonna 2023 työllistää palkkatuella ne henkilöt, joille TE-keskus myöntää palkkatukea, vähintään 20 henkilöä. Lisäksi Kiuruveden Urheilijat ry:n tavoite on, että 60 henkilöä osallistuu kuntouttavaan työtoimintaan.

Yhdistysten työllistämisen tukeminen

Ylä-Savon TOIMI – valmennussäätiö 30 000 € ja Kiuruveden Työttömät ry vuokratuki 9 000 €.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kertomusvuonna Kiuruveden Urheilijoilla oli palkkatuetussa työsuhteessa 12 työnhakijaa (tavoite 20). Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 48 eri henkilöä (tavoite 60).

Kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli 493 623 € vuonna 2023. Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että kuntaosuus on pienentynyt jo useita vuosia (vuonna 2022 -> 531 522 €, vuonna 2021 -> 663 041 €). Kaupungin yhtenä talouden sopeutustavoitteena on työmarkkinatuen alentaminen.

Kaupunki tukee edelleen nuorten kesätyöllistämistä. Kertomusvuonna kesätyöllistämiseen käytettiin 23 085 €. Yhteensä 45 työnantajaa työllisti 93 kiuruvetistä nuorta.

Tarkastuslautakunta huomioi, että työttömyys on hieman lisääntynyt 12 %:iin. Työttömänä on 382 henkilöä (v. 2022: 373). Edellisen vuoden lopussa työttömiä oli 11,4 %. Positiivinen kehitys on, että pitkäaikaistyöttömyys on edelleen vähentynyt ja on 32,4 % (ed. vuonna 35,8 % ja v. 2021: 37,4 %).

Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana työttömyystilanteen heikentymistä huomioiden myös sen, että työikäisen väestön määrä vähenee vuosittain. Lisäksi nuorisotyöttömyys on lisääntynyt 15,1 %:iin (v. 2022: 10 %)

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Valtuuston asettamat tavoitteet:

TOTEUTUI

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän purkautumisen myötä ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelut tullaan järjestämään vastuukuntamallilla, lisälmen kaupungin toimesta vuoden 2023 alusta lukien. Määrärahaa tätä varten on varattu 625 000 €. Lisäksi Kiuruveden kaupunki ja muut Ylä-Savon SOTE kunnat ovat varanneet määrärahoja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän purkamiseen liittyen. Kiuruveden kaupunki on varannut tähän 30 000 €.

TOTEUTUI

Kiuruveden kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä paikkakunnalla toimivien järjestöjen ja eri tahojen kanssa. Yhteisenä tavoitteena kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Mielenhyvinvoinnista huolehtiminen on myös erityisen tärkeää ja on korostunut tässä maailman ajassa.

TOTEUTUI

Vaikka sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle, terveyden edistämisen näkökulma korostuu kunnissa ja kaupungeissa. Kiuruveden kaupunki haluaa kehittää kumppanuuksia aktiivisella otteella koko kaupunkiyhteisön kanssa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kaupungin 150-vuotisjuhlavuonna kaupunki maksoi vauvarahaa 150 €/vauva. Vauvarahaa maksettiin 49 perheelle.

Toimintakertomuksen mukaan kaupungin yhteistyö on tiivistä eri järjestöjen ja yhteisöjen kanssa.

Tarkastuslautakunta vieraili syksyllä 2023 kunnaneläinlääkärien tiloissa Hingunniemessä. Tilat ovat hyvät ja toimivat. Esittelyn aikana tarkastuslautakunta sai kuulla, että hankinnoissa on hyödynnetty olemassa olevia kalusteita ja laitteita.

Sivistyslautakunta

HALLINTO

EI TOTEUTUNUT

Koulu- ja kiinteistöselvityksen valmistuttua linjataan taajaman koulujen osalta yleissuunnitelmaa tulevaa varten.

TOTEUTUI OSITTAIN

Valmistaudutaan edelleen supistuvan kuntatalouden haasteisiin etukäteen hyödyntämällä eläköitymiset ja muu henkilöstön vaihtuvuus. Tarkastellaan työkokonaisuuksia siten, että vältetään yhdistelystä aiheutuva mahdollisten työtehtävien muodostaminen.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kaupunki on saanut useita lausuntoja purkukunnossa olevien rakennusten suojelusta ja päätöksenteko asiassa junnua paikallaan. Kertomusvuonna on jouduttu keskittymään sisäilman paikkailuun tilojen tiivistyksillä, ilmanvaihtokanavien puhdistuksella ja sisäilman puhdistinlaitteilla. Syksyllä on otettu käyttöön evakotiloja lukiolta, Hingunniemestä ja jäähallin yläkerrasta. Suunnittelu tulevasta on siirtynyt vuodelle 2024.

Viime vuosina muodostetut yhdistelmätehtävät (esim. sivistystoimen johtaja ja koulutoimiston toimistos sihteeri) aiheuttavat jatkuvaa työpainetta hallinnon osalta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan mm. useaan eri toimipisteeseen hajautetut väistötilat ja sisäilmaongelmat tuovat lisähaasteita Nivan koulun rehtorille ja opettajille.

Sivistystoimen hallinto on alittanut talousarvionsa.

VARHAISKASVATUS

TOTEUTUI

Kaksivuotisen esiopetuskokeilun myötä vahvistetaan esiopetuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä esi- ja alkuopetuksen välisiä jatkumoa samalla turvaten lapsen eheä koulupäivä tutussa oppimisympäristössä.

TOTEUTUI OSITTAIN

Järjestämme varhaiskasvatuspalvelut pedagogisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Varhaiskasvatuksen on palkattava henkilöstöä sairausloman sijaisuuksiin, jotta lain velvoittama suhdeluku toteutuu.

Perheiden ongelmat näkyvät lasten käyttäytymisen oireiluna myös varhaiskasvatuksessa, jolloin voimakkaampaa tukea tarvitaan enemmän. Kertomusvuoden aikana on jouduttu palkkaamaan määräaikaista ryhmäavustajia.

Kunnallisella puolella ei ole ollut tarjota paikkoja, joten palvelusetelikustannukset ovat nousseet.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja tarkistettiin 1.3.2023. Lakimuutoksen johdosta asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 33 %.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaksivuotinen esiopetuskokeilu vaikuttaa kyläkoulujen oppilasmäärään. Koulua halutaan jatkaa Nivalla tutussa ympäristössä.

PERUSOPETUS

TOTEUTUI

Opetuksen laadukas toteuttaminen.

TOTEUTUI OSITTAIN

Sopeutuminen hyvinvointialueelle siirtymisen aiheuttamiin muutoksiin ja kustannusten nousuun.

TOTEUTUI OSITTAIN

Yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä henkilöstön että oppilaiden keskuudessa painottuen erityisesti jaksamiseen ja mielen hyvinvointiin.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Eri hankkeiden kautta, hankerahoitus lähes 250 000 €, on palkattu koulunkäynnin ohjaajia ja laaja-alainen erityisopettaja, saatu lisättyä jakotunteja sekä tukiovetusta kaikille perusopetuksen kouluille.

Sisäilmahaasteiden vuosi taajaman perusopetus on syyslukukaudesta hajautunut useaan eri toimipisteeseen (Niva, yläkoulu, lukio, jäähalli, Virranrannan palvelukeskus, Hingunniemen Opintalo).

Kertomusvuoden alusta oppilashuoltohenkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueella muutokseen oli valmistauduttu riittävästi. Muutoksen vaikutukset ovat näkyneet voimakkaasti, mitä pidemmälle vuosi eteni. Hyvinvointialue ei ole onnistunut järjestämään niitä lakisääteisiä palveluita, jotka sen vastuulle siirtyivät. Koulupsykologia ei ole käytettävissä ja kuraattori tekee osa-aikaista työtä. Samaan aikaan koulupsykkarin toimenkuvaa muutettiin ennaltaehkäisevästä toiminnasta hoidolliseen työhön, eikä hän kuulu enää opiskeluhuoltohenkilöstöön. Resurssit opiskeluhuollon toteuttamiseen ovat olemattomat ja tämä tulee näkymään pian lasten ja nuorten hyvinvoinnissa.

Ruokahuolto siirtyi Servicalle vuoden 2023 alussa. Toimintakertomuksen mukaan yhteistyö on sujunut koulun näkökulmasta hyvin.

Kustannukset ovat nousseet paljon kuluvan vuoden aikana, palkat, kuljetuskustannukset, oppimateriaalit. Myös väistötiloihin siirtymisestä on tullut lisää kustannuksia lähinnä vuokrakuluina, remonttikuluina ja kuljetuskustannuksina Hingunniemeen.

Kertomusvuonna on ollut runsaasti poissaoloja, sijaiskulut taajaman isoilla kouluilla ovat olleet huomattava menoerä. Lisäksi sisäilmaongelmia on ollut runsaasti yläkoululla ja Nivan koululla. Sisäilmaan liittyvät haasteet ja epätietoisuus tulevasta alkaa näkyä myös henkilöstön hyvinvoinnissa ylimääräisenä stressinä.

Tarkastuslautakunta huomioi, että sisäilmaongelmat on tiedostettu ja niiden korjaamiseksi on jo tehty useita eri toimenpiteitä esim. iv-kanavia on puhdistettu, ilmanvaihtoa on säädetty, asennettu sisäilman puhdistinlaitteita sekä otettu käyttöön väistötiloja. Sisäilmatyöryhmä on käsitellyt kaikki työsuojeluun saapuneet sisäilmaoireilmoitukset.

Kaupunki on kertomusvuonna selvittänyt taloudellisia edellytyksiä taajamakouluratkaisulle. Kaupunki tilasi talouden kantokyselyselvityksen Inspira Oy:ltä. Selvitys on esitelty valtuutetuille valtuustoseminaarissa 13.10.2023. Valtuusto päätti 6.11.2023 § 62 varata vuoden 2024 talousarvioon 300 000 € taajamakouluratkaisun suunnitteluun.

Oppilasmäärä väheni 29. Oppilasmäärän ennustettu väheneminen tulevaisuudessa tulisi huomioida koulusuunnittelussa.

Tarkastuslautakunta huomioi yksiköiden halun panostaa Tyhy-toimintaan.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että päätös uuden koulun investoinnista tai koulujen peruskorjauksesta tehdään kuluvan valtuustokauden aikana.

Tarkastuslautakunta näkee tärkeänä, että perusopetuksessa kiinnitetään edelleen huomiota opetuksen laadun ja varhaisen tuen kehittämiseen.

LUKIOKOULUTUS

TOTEUTUI

Lukion opetussuunnitelmaa 2021 viedään systemaattisesti eteenpäin opetussuunnitelman 2016 kanssa vierekkäin kevään 2023 ajan. Tämän jälkeen kurssien soveltaminen neljännen vuoden opiskelijoita varten on tehtävä yksilöllisesti.

TOTEUTUI

Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä tulleet uusien määräysten mukaiset käytänteet, toiminnot ja materiaalit sekä laitehankinnat järjestetään kustannustehokkaasti ja harkiten.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Lukion oppilasmäärä on 116, vähennystä ed. vuoteen 13 oppilasta.

Säästöä on saatu kierrättämällä paperisia oppikirjoja. Opiskelumateriaali on jo pääosin sähköistä.

Toimintakertomuksen mukaan kannettavat ovat toimineet hyvin ylioppilaskirjoituksissa ja koepäivinä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan opettajat, jotka toimivat yläkoululla sekä lukiolla on koettu hyvänä asiana. Tuttuuden opettajien kanssa lukio-opinnot on helpompi aloittaa.

Ikäluokasta 42 % haki ensisijaisesti Kiuruveden lukioon ja 5 % johonkin muuhun lukioon. n. 48 % haki ensisijaisesti ammatilliseen oppilaitokseen.

Ulkopaikkakuntalaisten lukio-opiskelijoiden määrä on vähentynyt (v. 2023–2024 ei yhtään, 2022–2023 yksi ja ed. vuonna kaksi). Lukiossa on mm. esittävän taiteen linja, yrittäjyys- sekä mediaopintojen mahdollisuus. Voisiko näitä valintavaihtoehtoja tuoda enempi esille?

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että laadukas lukiokoulutus säilyy Kiuruvedellä.

KANSALAI SOPISTO

TOTEUTUI

Koulustarjontaa toteutetaan lähipalveluna ja etäopetusmahdollisuuksia hyödynnetään.

TOTEUTUI

HARKKA 3-harrastustoimintaa kaikille lapsille ja nuorille Kiuruvedellä – hankkeen avulla tarjotaan maksutonta harrastustoimintaa yläkoululla ja kaikilla alakouluilla. Jatkohankerahoitusta haetaan, mikäli haku avautuu.

TOTEUTUI

MOTTI-monipuolisia taitoja tietotekniikkaan -hankkeen avulla henkilöstö saa valmiuksia etä- ja hybridiopetuksen tuottamiseen.

TOTEUTUI

Vireä, elinvoimainen kansalaisopisto juhlii 60- vuotista taivaltaan.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Toiminta on virkeää ja monipuolista. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kuntalaisten kurssitoiveita kuullaan ja niitä pyritään toteuttamaan. Opetustuntien lukumäärä kertomusvuonna 7 683 (ed. vuonna 7 787).

Tarkastuslautakunta huomioi, että koulutusta järjestetään lähipalveluina kymmenellä eri kylällä. Uusia etäkursseja toteutettiin musiikissa, kielissä ja yliopiston yleisöluennoissa.

HARKKA 3-hanke: kerhoja 54, joihin osallistui 509 koululaista.

HARKKA 4-hanke: kerhoja 53, joihin osallistui 402 koululaista.

Henkilöstölle järjestettiin koulutusta etä- ja hybridiopetuksen tuottamista varten ja tarjottiin henkilökohtaista ohjausta.

Tarkastuslautakunta huomioi, että kansalaisopisto on aktiivisesti hakenut ja saanut hankerahoitusta mm. Harkka 3-hanke 93.750 €, Harkka 4-hanke 100.000 €, Motti-yhteistyöhanke 73 800 €, opintoseteliavustus 4.650 €.

SIVISTYSPALVELUT

TOTEUTUI

Kulttuuritoiminnan tavoitteena on pitää kulttuuritoiminta elävänä sekä mahdollisimman monille kuntalaisille saavutettavana.

TOTEUTUI

Museon tavoitteena on säilyttää ja tuoda esille paikallista perinnettä erilaisin näyttelyin ja tapahtumin.

TOTEUTUI

Kirjastossa tavoitteena on tuottaa mahdollisimman monen kuntalaisen saavutettavissa olevaa palvelua.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Museokäynnit vähenivät; museo suljettiin kesken heinäkuun jyräjäongelman vuoksi.

Kirjaston kävijämäärä nousi ja lainausten määrä pysyi samana. Omatoimikirjaston käyttö lisääntyi edelleen. Kiurusalin käyttöaste oli 53,8 %.

Kulttuuritoimen henkilöstö on ammattitaitoista ja aikaansaavaa järjestämällä kulttuuritalolla 17 tapahtumaa yksin tai yhteistyökumppaneiden kanssa. Pääsymaksullisissa tapahtumissa oli kävijöitä arvioitua vähemmän ja maksavia vuokralaisia oli myös arvioitua vähemmän, joten toimintatulot alittuivat.

VAPAA-AIKAPALVELUT

TOTEUTUI OSITTAIN

Etsivän nuorisotyön, Luotsi, nuortentyöpajan ja sidosryhmien avulla pyritään tukemaan nuorta selviytymään arjen asioissa sekä sitoutumaan sovittuihin suunnitelmiin.

TOTEUTUI

Otetaan käyttöön etä- ja digisovelluksia liikunta- ja nuorisopalveluissa.

TOTEUTUI

Tehostetaan liikuntapaikkojen energiatehokkuutta käyttäjien kanssa.

EI TOTEUTUNUT

Tehostetaan yhteistyötä Kiuruveden Urheilijoiden kanssa alle 29-vuotiaiden työttömien nuorten aktivoimiseksi.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Etsivän nuorisotyön asiakkaiden määrä on edelleen kasvanut (74, ed. vuonna 71), mutta kaikkia nuoria ei kuitenkaan tavoiteta tai he eivät ole sen kuntoisia, että he voisivat sijoittua nuorten työpajalle tai muihin palveluihin.

Toimintakertomuksen mukaan yhteistyö Kiuruveden Urheilijoiden kanssa ei toteutunut suunnitellusti, entiset toimintamallit eivät toimineet.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että NEET- nuorten määrä on laskusuuntainen. Se on edelleen korkea, mutta NEET- nuorten määrä on huomattavasti pienentynyt. Kertomusvuonna 34 NEET-nuorta (vuonna 2022 nuoria oli 58 ja 71 vuonna 2021).

Nuorisosihteeri tekee hyvinvointi- ja ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin työtä oman työn ohessa. Kertomusvuonna ko. työn osuus katettiin nuorisopalveluiden määrärahasta. Tarkastuslautakunta arvostaa nuorisosihteerin työpanosta hyte- ja EPT-koordinaattorina, mutta viekö vaativat tehtävät liikaa aikaa varsinaisista nuorisosihteerin tehtävistä? Kaupunginhallituksen ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä tulisi järjestää lakisääteisen työn hoitamiseen riittävät resurssit ja määrärahat.

Tekninen lautakunta

HALLINTO

TOTEUTUI

Toiminnallisesti joustavat sekä tulevaisuuden tarpeet täyttävät tavat järjestää liikuntapaikkojen, puistoviheralueiden sekä kiinteistöjen viheralueiden kunnossapitokokonaisuudet yhdessä liikuntatoimen kanssa.

TOTEUTUI OSITTAIN

Vesi- ja yleislaskutuksessa minimoidaan maksutappiot.

TOTEUTUI

Kehitetään talouden seurantaa ja raportointia lautakuntatasolla.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi hyvin tehdyn itsearvioinnin.

Teknisen hallinnon määrärahojen ylitys oli 0,8 milj. €, johon ei haettu ylityslupaa. Tarkastuslautakunta huomioi, että ylityksen syytä ei mainittu toimintakertomuksessa. Ylitys johtuu pelastuslaitoksen varallaolokorvausten 971 000 € kirjaamisesta pakollisena varauksena.

Kertomusvuoden aikana valmisteltiin liikuntapalveluiden siirtyminen kokonaisuudessaan teknisen palvelukeskuksen alaisuuteen. Lisäksi on valmisteltu viheralueiden hoidon, puhtaanapidon ja leikkikenttien ylläpidon osatehtävien ulkoistamista yksityisille palveluntuottajille.

Kertomusvuonna teknisen lautakunnan toimintojen alaiset epävarmat saatavat olivat n. 53.000 €. Suurimmat epävarmoina saatavina poistetut maksusaatavat liittyivät konkurssi- ja yrityssaneeraustilanteisiin.

RAKENNUSVALVONTA

TOTEUTUI PÄÄOSIN

Lupien käsittelyaika pidetään kohtuullisena.

TOTEUTUI

Rakennetun ympäristön katselmuksia tehdään yhteydenottojen ja muun katselmustoiminnan ohessa erityisesti keskusta-alueella viihtyvyyden ja maisemakuvan parantamiseksi.

TOTEUTUI

Ylä-Savon rakennusvalvontojen yhteistyötä jatketaan muun muassa lakitulkintojen, toimintakäytäntöjen ja asiakirjojen yhtenäistämiseksi. Sähköisen Lupapiste – asiointipalvelun käyttöä pyritään lisäämään.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Luvat	2023	2022	2021
<i>rakennusluvut</i>	28	42	46
<i>toimenpideluvat</i>	9	19	40
<i>ilmoitukset</i>	29	24	27

Vuosina 2022–2023 ei ole myönnetty rakennuslupia uusille asuinrakennuksille. Lupamäärät ovat olleet laskussa viime vuosina. Kertomusvuonna lupahakemuksia käsiteltiin ja myönnettiin 20 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Keskimääräinen käsittelyaika on ollut n. kolme viikkoa.

Lupapiste – asiointipalvelun käyttö lisääntyi hieman edellisvuoteen verrattuna. Lupapisteen kautta jätettiin erilaisia lupahakemuksia käsittelyyn 36 kappaletta eli yli 40 % kaikista luvista.

Maksutuotoissa lupamaksujen kertymä oli alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 30 000 € pienempi. Rakennusvalvonnan maksutaksaa ei kertomusvuonna tarkistettu.

TIET JA ALUEET

TOTEUTUI

Katujen ja väylien kesä- ja talvikunnossapitoa toteutetaan kustannustehokkaasti siten, että ne ovat eri kulkutavoilla läpi vuoden turvallisesti liikennöitävissä ja kuljettavissa sekä katuympäristön yleisilme on siisti.

TOTEUTUI

Keskeiset viheralueet hoidetaan läpi kesäkauden hoitoluokan vaatimusten mukaisesti.

TOTEUTUI

Leikkikenttien leikkivälineet ovat turvallisia ja käyttökunnossa. Huonokuntoiset leikkivälineet poistetaan ja uusia hankitaan tarpeen mukaan.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Toimintakertomuksen mukaan tehdyn seurannan ja palautteen perusteella katujen kesä- ja talvikunnossapidossa on onnistuttu asetettujen vaatimusten mukaisesti. Korvaamistaso on jäänyt maltilliseksi n. 320 €. Viheralueilla ei ole hoitovelkaa.

Yksityistieavustukset pysyivät ed. vuoden tasolla n. 135 000 €. Yksityisteiden perusparannusavustukset n. 56 500 €.

Hoidetut puistot, katuviheralueet sekä kesäkukkaistutukset lisäävät asuinympäristön vetovoimaa ja viihtyisyyttä.

KIINTEISTÖT

TOTEUTUI OSITTAIN

Kiinteistöjen ylläpitokulut ja – tuotot pidetään tasapainossa.

TOTEUTUI

Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjistä ja tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan. Tyhjät kiinteistöt myydään julkisella tarjouskilpailulla. Huonokuntoiset rakennukset puretaan valtuuston vahvistaman talousarvion puitteissa. Hyvänä käyttöasteena pidetään 90–100 %.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi, että kiinteistökulut ylittivät talousarvion 181 638 eurolla.

Toimintakulujen ylitykseen vaikuttivat yleinen hintojen nousu sekä sähkön ja lämmityksen korkea hinta. Sisäilmapuhdistimien määrää kouluilla lisättiin vuoden kuluessa. Vartiointia jatkettiin syksyllä ennakoitua pitempään.

Tarkastuslautakunta huomioi lämmitettävien tilojen hyvän käyttöasteen 93,60 %. Tiloissa on lievää vajaakäyttöä mm. torintalon liikerakennus ja vanha meijerirakennus on tyhjiillään. Kaupungintalon käyttöaste on 84 %.

Virranrannan osaston Kotiranta asunnot on peruskorjattu senioriasunnoiksi.

Kaupungin merkittävimpiin kiinteistöihin on tehty peruskuntoarviot, jotka osoittavat sen, että useisiin rakennuksiin on kertynyt paljon korjausvelkaa. Myös monet rakennukset ja kiinteistöt, joihin ei ole tehty tarkempia tutkimuksia, ovat vanhoja, eikä niihin ole tehty käyttöikää jatkavia peruskorjauksia. Suuri osa rakennuksista on käyttökänsä päässä ja vaatisivat mittavia korjaustoimenpiteitä tai uudelleen rakentamista. Kuntotutkimusten osoittama korjausvelka on yli 11 milj. €. Kaupungin vähenevä väestö tuo omat haasteensa kiinteistöjen käyttöasteeseen.

Kiinteistöriskit ovat merkittävät ja lisäävät taloudellisia paineita.

Yhtenä talouden tasapainotuskeinona on käynnistetty kiinteistöveroselvitys. Työtä jatketaan vuonna 2024. Talouden tasapainotusohjelmassa 2020–2023 on tavoitteena 100 000 € tuotto. Kiinteistöverotuotossa ei ole vielä havaittavissa kasvua.

	Kiinteistöverotuotto €	Kiinteistöveroprojekti, inv. €
2023	1 608 038	64 664
2022	1 755 767	63 392
2021	1 709 453	4 714

Tasapainottamisohjelma sisältää toimenpide-ehdotuksen kaupungin omistamien kiinteistöjen tarkasteluun, mitä kiinteistöjä tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa palvelutuotantoon, mitkä puretaan tai lahjoitetaan muuhun käyttöön. Tarkastuslautakunta huomioi tyytyväisenä, että tekninen palvelukeskus on kertomusvuonna saanut valmiiksi koulu- ja kiinteistöselvityksen. Selvityksen lopputuloksena toimitilat ja kiinteistöt on jaettu viiteen eri salkkuun. Salkutus edesauttaa suunnitelmallista ja hallittua kiinteistöjen ylläpitoa ja toisaalta omistuksesta luopumista. Valtuusto on hyväksynyt laaditun selvityksen sekä kiinteistökannan salkutuksen 19.6.2023 § 28.

Koulu- ja kiinteistöselvitys on osa kaupunkistrategiaa ja tukee mm. tavoitetta ”tasapainoinen talous” ja salkutusta voidaan pitää myös yhtenä riskienhallinnan työkaluna.

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

EI TOTEUTUNUT

Varmistetaan, että jätevedenpuhdistamolla saavutetaan lupaehtojen mukaiset puhdistusvaatimukset.

TOTEUTUI OSITTAIN

Vuotovesimäärää saadaan laskettua edellisten vuosien tasosta.

TOTEUTUI OSITTAIN

Vesi- ja viemärlaitoksen talous on tasapainossa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kertomusvuonna jäätiin ympäristöluvan vaatimuksesta fosforin pitoisuuksien osalta.

Vuotovesiselvitys ja viemäriverkoston saneerausohjelma päivitettiin.

Vuoden 2023 vuotovesiprosentti oli 53,8 (tavoite 30 %, ed. vuonna 49,3 %). Kasvua selittää osin korkea sadanta, viemäroinnin määrä sekä korjaamattomat yksittäiset vuotovesikohteet.

Valtuusto hyväksyi 25.9.2023 § 53 vesihuoltolaitoksen päivitetyn taksarakenteen ja jäteveden perusmaksu käyttöönoton 1.1.2024 alkaen.

Vettä myytiin ja jätevedettä laskutettiin arvioitua vähemmän. Vedenkäytön vähentyminen luo tarvetta vesihuoltolaitoksen hinnan korotuksiin. Tarkastuslautakunta; korotusten tulee olla kohtuullisia ja tehdä maltillisesti pidemmällä aikajaksolla.

Uusien liittymien osalta kertomusvuosi oli hiljainen.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan vesi- ja viemärlaitoksen avainhenkilöstön rekrytoinnissa on ollut haasteita.

Tytäryhtiö

KIINTEISTÖ OY KIURUVEDEN KIURUNKULMA

TOTEUTUI OSITTAIN

Korjausinvestoinnit vastaavat korjausvastuuta

TOTEUTUI

Energiatehokkuuden parantaminen

TOTEUTUI

Kiertotalouden monipuolinen edistäminen

TOTEUTUI

Asiakastyytyväisyys/-kokemus

TOTEUTUI

Vuokra-asumisen hinta suhteessa muihin vastaaviin toimijoihin

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta on vuoden 2023 arvioinnissaan kuullut Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulman toimitusjohtajaa kokouksessaan 12.3.2024.

Vuosikorjauksiin oli talousarviossa varattu 388 060 €. Korjauksiin käytettiin 428 890 €, johon sisältyy Erätie 9 purkukuluja 113 921 €. Ilman purkukuluja vuosikorjauksiin käytettiin n. 315 000 €.

Kertomusvuonna vuokralaisten asiakastyytyväisyyskyselyjä tehtiin kuusi. Vastausprosentti oli n. 40 %. Toimintakertomuksen mukaan vastaajista 81 % oli tyytyväisiä asuntoon ja 72 % piti vuokraa kohtuullisena.

Kertomusvuonna myytiin 4 kerrostalohuoneistoa, joista tuli käyttöomaisuuden luovutustappioita n. 66.000 €.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että yhtiö lyhensi kertomusvuonna lainoja n. 0,81 milj. €.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan Kiinteistö Oy Kiurunkulma saa rakennuskannan pienentämisellä alennettua korjausvelkaa ja nostettua rakennusten käyttöastetta. Kiinteistöjen purkaminen voi aiheuttaa tulevaisuudessa taloudellisia haasteita, mikäli jäljelle jäävä peruskorjaamaton asuntokanta ei vastaa kysynnän tarpeita ja aiheuttaa painetta uudisrakennusinvestointiin.

INVESTOINNIT

Vuonna 2023 kaupungin nettoinvestoinnit olivat 504 455 euroa.

Suurimpia yksittäisiä investointikohteita (netto) olivat:

- Maanhankinta 349 109 €
- Urheilukentän perusparannus 406 878 €
- Virranrannan peruskorjaus 4. vaihe 555 742 €
- Kokoojakadut (Niemistenkatu) 223 831 €

Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella (vuosikatteella). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet. Investointien tulorahoitus vuonna 2023 oli 132,7 %. Vastaava luku vuonna 2022 oli 203,4 % ja 183,7 % vuonna 2021.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan investointeja on tehty maltillisesti ja ne ovat tarkoituksenmukaisia.

Tarkastuslautakunta piti erittäin hyvänä asiana Virranrannan palvelukeskuksen Kotirannan tilojen saneerausta esteettömiksi senioriasunnoiksi. Senioriasunnoille on tarvetta ja se tukee vanhusten omatoimisuutta ja tekee asumisesta turvallista.

Vuosikate riitti kattamaan investoinnit (vuosikate 4,47 milj.€). Investointien toteuma talousarvioon nähden on nettona 73,87 %).

Hanke:

2455 Osakkeiden osto ja myynti – tulot 2 850 731 € - Ylä-Savon SOTE kuntayhtymäosuuden palautus.

8103 Paikkatietojärjestelmän kehittämiseen varattua määrärahaa ei käytetty.

4507 Urheilukentän perusparannukseen on saatu 119 000 € rahoitusosuus valtiolta.

5330 Virranrannan peruskorjauksen 4 vaiheeseen on saatu rahoitusosuutta 192 000 €.

KUNTAKONSERNI

Hyvinvointialueuudistuksen johdosta konsernista poistui Ylä-Savon SOTE ky, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja Vaalijalan ky.

Tytäryhteisöt	Kaupungin omistus %
Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma	100,00
Kiurunportti Oy	52,84
Kuntayhtymät	
Pohjois-Savon liitto	2,40
Savon koulutuskuntayhtymä	2,27
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	16,09
Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt	
Savon ICT-palvelut Oy	14,20
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	17,00
Ylä-Savon Vesi Oy	11,04
Kiinteistö Oy Mansikki	26,28
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	17,83
Yhdistelemättömät yhteisöt	
As Oy Kiuruveden Ruotu	76,85
Virranniemi-säätiö	(Koy Kiuruveden Kiurunkulma omistaa säätiöstä 50 %)

Koy Kiurunportin osakkeisiin on tilikaudella kirjattu 45 000 € arvonalennus.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstöraportti vuodelta 2023 käsiteltiin kaupunginhallituksessa 27.3.2024.

Henkilöstön määrä

2023:	329
2022:	377
2021:	376

Sairauspoissaolopäiviä / hlö

2023:	13,50
2022:	15,50
2021:	10,50

Henkilöstön keski-ikä

2023:	50,73 vuotta
2022:	50,75 vuotta
2021:	50,33 vuotta

Vuoden 2023 lopussa Kiuruveden kaupungin palveluksessa oli 232 vakinaista henkilöä. Määräaikaisessa virkakatä työsuhteessa oli 80 henkilöä, muussa työsuhteessa oli 17 henkilöä. Henkilöstöstä 54,10 % on 50 vuotta täytäneitä. Alle 30-vuotiaiden osuus oli 4,9 %.

Kunta-alalla työskentelevien keski-ikä koko Suomessa vuonna 2021 oli 45,5 vuotta, joten kaupungin henkilöstö on jonkin verran kunta-alan keski-ikää vanhempaa, keski-ikä 50,8 vuotta.

Vuoden 2023 aikana eläkkeelle siirtyi 5 henkilöä (vuonna 2022 eläköityi 9).

Henkilöstökulut vuonna 2023 olivat 14,1 miljoonaa euroa (vuonna 2022 n. 15,7 M€).

Kertomusvuonna henkilöstöjaoston kokouksia pidettiin yhdeksän ja yhteistoimintaelimen kahdeksan. Paikallisuusneuvotteluja oli 5 kpl (ed. vuonna 5).

Tasavallan presidentin itsenäisyyspäivänä 2023 myöntämän kunniamerkin sai yksi kaupungin työntekijä.

Tarkempi selvitys henkilöstöstä on annettu henkilöstökertomuksessa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi sairauspoissaolojen laskun. Todennäköisesti tähän vaikuttaa v. 2023 alussa ravitsemispalveluiden henkilökunnan siirtyminen Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja Servica Oy:lle (yht. 33 henkilöä). Yleispalvelukeskuksen henkilöstön sairauspäivät ma-pe ovat vähentyneet 90,7 %. Kertomusvuonna 66 sairauspäivää ja v. 2022 sairauspäiviä oli 713.

Henkilöstöraportissa: "Toiseksi yleisin syy sairauspoissaoloihin on mielenterveyden häiriöt, jotka on 1,5 kertais-tunut edelliseen vuoteen verrattuna". Tarkastuslautakunta huomioi, että myös vuoden 2022 henkilöstökertomuk-sessa oli samansuuruinen lisäys edelliseen vuoteen. Hallinto- ja talusjohtaja: "Teksti on jäänyt vuoden 2022 kertomuksesta. Mielenterveyden häiriöt ovat pysyneet suurin piirtein samansuuruisena vuoteen 2022 verrat-tuna".

Tarkastuslautakunta korostaa, että hyvä johtaminen, riittävät resurssit ja työstä palautuminen ehkäisevät työn psyykkistä kuormaa. Hyvinvoivat työntekijät viestivät työyhteisöstä myönteisesti myös ulospäin. Tämän vuoksi on tärkeää selvittää mitkä seikat heikentävät työssä jaksamista, viihtyvyyttä ja sitä kautta työntekijöiden pysy-vyyttä.

Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota kaupungin houkuttelevuuteen työnantajana sekä henkilös-tövaihdoksiin. Johtotason henkilöstön vaihtuvuudella ja pysyvyydellä on suuri merkitys kaupungin johtamiselle ja kehittämiselle. Henkilövaihdoksista huolimatta on tärkeää varmistaa selkeät vastuut ja toiminnan jatkuvuus, jol-loin perehdytys ja tiedonsiirto ovat olennaisessa roolissa.

Strategiassa: ”Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö turvallisissa ja terveellisissä tiloissa on kaupungin palvelujen perusta. Olemme hyvä työnantaja ja tulevaisuuden parhaiden osaajien työpaikka”. Toteuttaaksemme strategiaa tulee jatkossakin kiinnittää huomioita työhyvinvointiin ja terveellisiin tiloihin.

Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut kertomusvuonna kahdeksan kertaa. Sisäilmaoireilmoituksia tehtiin 124 kpl, edellisenä vuonna niitä tehtiin 52. Kasvua 138 %.

Väkivalta- ja uhkatilanneilmoituksia tehtiin kertomusvuonna 49 kpl. Vuonna 2022 niitä oli kaksi. Mistä näin suuri lisäys johtuu?

Joulukuussa kaupungin 150-vuotisjuhlavuoden kunniaksi kaupunki järjesti kaupungin henkilökunnalle kulttuuritalolla henkilöstögaalan, jonka yhteydessä jaettiin Kuntaliiton ansiomerkkejä 30 ja 40 vuoden kunnallisesta palveluksesta.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungin rekrytointihaasteet ovat jatkuneet myös kertomusvuonna.

Työsuojeluun liittyvää ohjeita ja ohjelmia on päivitetty mm. päihdeohjeisto ja henkilösuojainten käyttöohje.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA

Kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti sisäinen valvonta on johtamisen apuväline. Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Tilintarkastaja antaa tarkastuskertomuksessa lausunnon sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta.

Sisäinen valvonta on keskeinen osa talouden ja toiminnan johtamista ja sillä tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä tavoitteiden saavuttamisen. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja normaalia kaupungin toiminnan suunnittelua, seuranta ja päätöksentekoa. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa (KL 14§). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.

Tilintarkastajien on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti (KL 123 §). Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessa todennut, että kaupungin sisäinen valvonta ja sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti, vaikkakin sisäistä valvontaa ei ole kokonaisvaltaisesti kehitetty.

Sisäisen valvonnan toteutumisen systemaattista arviointia ei ole vielä tehty. Sisäistä valvontaa on arvioitu lähinnä käytännön tapausten yhteydessä palvelukeskusten sisällä ja kaupungin johtoryhmässä.

Sisäisen valvonnan yleisohje päivitettiin kaupunginhallituksessa 30.10.2023 § 224. Ohje on päivitetty, mutta tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan päivittämisen yhteydessä ei ole järjestetty koulutusta sisäisestä valvonnasta vastaaville. Samalla tulisi käsitellä sisäisen valvonnan toteutumisen arviointia ja kehittämistoimenpiteitä.

Vastuualueiden esimiehet laativat vuosittain raportin sisäisen valvonnan toteuttamisesta tilivuotta seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Raporttien pohjalta laadittu kaupunginjohtajan raportti sisäisen valvonnan toteutumisesta toimitetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle sekä edelleen tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle tilivuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Kaupungin sisäisen valvonnan raportti vuodelta 2023 on käsitelty kaupunginhallituksessa 11.3.2024 ja tarkastuslautakunnassa 16.4.2024.

Konsernijohdon asiantuntemukseen tulee jatkossakin kiinnittää huomioita, ja sitä olisi hyvä lisätä ja parantaa esim. koulutuksella.

Sopimushallinnan ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 24.4.2023 § 89.

TILASTOJA 2020–2023

Väestön vähennys

2020	2021	2022	2023
144	96	160	122

Ylijäämä M€

2020	2021	2022	2023
3,4	0,77	0,95	0,57

Taseessa oleva aikaisempien vuosien ylijäämä M€

2020	2021	2022	2023
0,008	0,773	1,72	2,29

Vuosikate

2020	2021	2022	2023
7,3 M€ 936/as	7,2 M€ 928/as	5,96 M€ 784/as	4,47 M€ 599/as

Verotulot M€

2020	2021	2022	2023
24,5	26,5	26,7	14,8

Valtionosuudet M€

2020	2021	2022	2023
35,0	33,0	34,3	9,8

Investoinnit brutto M€

2020	2021	2022	2023
3,9	4,1	4,3	3,7

Lainakanta

2020	2021	2022	2023
31,7 M€ 4042/as	32,6 M€ 4206/as	28,7 M€ 3777/as	23,5 M€ 3140/as

Kuntakonsernin lainakanta

2020	2021	2022	2023
56,46 M€ 7189/as	54,72 M€ 7054/as	53,90 M€ 7093/as	30,97 M€ 4143/as

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Vuosi 2023 oli muutosten vuosi. Sosiaali- ja terveystaloudet siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Hyvinvointiuudistuksen myötä ruokahuollon liiketoiminta siirtyi Servica Oy:lle. Tämä oli iso muutos myös kaupungin henkilöstörakenteeseen.

Tilikauden 2023 tulos oli hyvä, 566 842 euroa ylijäämäinen. Tämä johtui osittain siirtyneistä verotilityksistä, ”verohännistä”, jotka aiheutuivat soite-uudistuksesta. Kiuruveden ”verohännät” n. 1,43 milj. €.

Kaupungin vuosikate on hyvällä tasolla ja ylittää investointien määrän. Kaupungin sijoitusten tasearvo oli vuoden 2023 lopussa noin 6,97 milj. €.

Kaupungin kohtuullisen hyvät lähtökohdat ovat osittain seurausta talouden tasapainotusohjelma 2020–2023:ssa toteutetuista sopeutustoimenpiteistä. Huolimatta kaupungin talouteen jo tehdyistä sopeutustoimenpiteistä, kaupungin tulevat vuodet näyttävät talouden näkökulmasta haasteellisilta.

Käyttötaloutta rasittaa kustannustason nousu, rahoituskulujen nousu sekä valtionosuuksien pienentyminen.

Kaupungin lainakanta on vähentynyt kertomusvuonna 5,2 milj. € ja konsernin lainakanta on vähentynyt 22,93 milj. €. Lainakanta on edelleen suuri (kaupunki 23,5 M€ ja kuntakonserni 30,97 M€)

Kaupungin taseeseen on kertynyt ylijäämää neljän peräkkäisen tilikauden ajalta. Kaupungin tulee jatkossakin tehostaa toimintaansa sekä vahvistaa vuosikatetta talouden tasapainottamiseksi ja velkatason pienentämiseksi. Tämä edellyttää kaupungilta pitkäjänteistä ja vastuullista taloudenpitoa.

Tarkastuslautakunta suosittelee taloutta vahvistavan toimenpideohjelman laadintaa sekä käytettävissä olevien muiden taloutta vahvistavien toimenpiteiden kartoitusta: palveluverkon sopeuttaminen.

Väestön väheneminen ja vanheneminen tulee olemaan haasteena jatkossakin. Väestö: 0–64-vuotiaiden osuus vähenee ja yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa. Kaupungin väestöllinen huoltosuhde oli 2000-luvun alussa 64,2. Kertomusvuonna väestöllinen huoltosuhde oli 91,0 ja tulee jatkossa edelleen heikkenemään. (Vrt. Pohjois-Savo 69,1 ja Ylä-Savo 83,8).

Väestömäärän väheneminen lasten ja nuorten sekä työikäisten osalta tulee pienentämään kaupungin valtionosuuksia ja muodostamaan huomattavan riskin verotulokertymälle.

Tarkastuslautakunta on erittäin tyytyväinen, että osana talouden tasapainottamistyötä ja kiinteistöstrategian laadintaa kertomusvuonna valmistui kiinteistöselvitys. Kiinteistökannasta on saatu kokonaiskuva, jonka perusteella kaupunki voi asettaa omistuksille pidemmän aikavälin tavoitteet. Lisäksi se antaa tukea kaupungin palvelurakenteita koskevaa päätöksentekoa varten. Toivottavasti se on myös hyödyllinen työkalu kiinteistökustannusten hallinnassa.

Kaupungin kiinteistöihin on kertynyt paljon korjausvelkaa. Suuri osa rakennuksista on käyttöikänsä päässä ja vaatisivat mittavia korjaustoimenpiteitä tai uudelleen rakentamista. Kuntotutkimusten osoittama korjausvelka on yli 11 milj.€. Vähenevä väestö tuo omat haasteensa kiinteistöjen käyttöasteeseen.

Kiuruveden kaupunki on vuokrannut muiden kuntien tavoin omistamansa sotekiinteistöt hyvinvointialueelle 4,5 % vuokratuotolla. Vuokrasopimukset ovat mallia 3+1 vuotta. Tämä muodostaa taloudellisen riskin, mikäli kiinteistöjen vuokrausaste ja vuokratuotto hyvinvointialueelle laskee merkittävästi.

Merkittävä riski on myös keskustan koulujen sisäilmahaasteet ja niihin liittyvät väistötila- sekä uudisrakennus-/perusparannussuunnitelmat. Hankkeen toteuttaminen haastaa kaupungin talouden kantokyvyn merkittävästi. Taloudellisesta tilanteesta huolimatta kaupungin tulee pystyä tekemään päätös uuden koulun investoinnista tai koulujen peruskorjauksesta tämän valtuustokauden aikana. Kaupungin tulee huolehtia, että lapset ja työntekijät pystyvät työskentelemään turvallisissa ja terveellisissä tiloissa. ”Terve koulu” lisää kaupungin veto- ja pitovoimaa.

TE-palvelut siirtyvät kunnille 1.1.2025. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Uudistuksella tulee olemaan taloudellisia vaikutuksia Kiuruveden kaupungin talouteen, vaikka valtionosuuden määrä nousee arvioiden mukaan kattamaan lähes koko uudistuksen kaupungille aiheuttamat suorat kulut. Ylä-Savon työllisyysalue sai ministeriön poikkeusluvan vuoden 2023 lopussa.

Vaikuttamistoimielinten, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston toiminnasta ei ole toimintakertomuksessa mainintaa. Voisiko vaikuttamistoimielinten toiminnasta saada raportointia toimintakertomukseen, jotta tarkastuslautakunta saisi tietoa ja voisi jatkossa arvioida myös näiden toimintaa.

Kiuruvedellä on positiivinen virkeä vire, joka näkyy yritysten, yhdistysten ja asukkaiden toiminnassa. Vuonna 2023 oli paljon uusia tapahtumia ja sama positiivinen vire jatkuu kesällä 2024. Luottamushenkilöt ja kaupungin henkilöstö ovat avainasemassa esimerkin näyttämässä yhteisen Kiuruvesi-hengen edistämässä.

Biokaasulaitoshanke on kokoluokaltaan Kiuruveden suurin investointi. Hanke toteuttaa strategian painopistealuetta ”järkivihreän talouden edelläkävijä” ja se tukee Kiuruveden ja koko alueen elinkeinoelämää. Lisäksi hankkeella tulenee olemaan hyvä työllisyysvaikutus. Tuuli- ja aurinkovoimahankkeet toteutuessaan tuovat kaupungille toivottuja verotuloja.

Vuoden 2023 toimintakertomuksessa tavoitteiden toteutumisarvioinnin laatu oli vaihtelevaa, mutta kokonaisuudessaan itsearviointi on parantunut. Tarkastuslautakunta korostaa edelleen, että tavoitteelle tulee määritellä mittari tai raja-arvo, joita voidaan mitata. Tarkastuslautakunta huomioi, että tavoitteita oli sopiva määrä n. 3 tavoitetta/vastuualue.

Kertomusvuonna tavoitteita oli yhteensä 48, joista toteutui 34, ei toteutunut 3, osittain toteutui 11. Tytäryhtiöllä oli 5 tavoitetta, joista 4 toteutui ja 1 toteutui osittain.

Tarkastuslautakunta tulee jatkossa vuosittain keväällä kutsumaan vastuualueiden vastuuhenkilöt sekä tytäryhtiön johdon raportoimaan päättyneen toimintavuoden talouden ja toiminnan toteutumisesta sekä itsearvioinnista.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin talous on kuntalain 110 §:n edellyttämässä tasapainossa.

Tilintarkastaja on 14.5.2024 päivätyssä kertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2023.

Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on tarkastuslautakunnan näkemysten mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kaupungin hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 valtuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus ja lautakunnat ottaisivat huomioon toiminnassaan arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja esittäisivät syyskuun 2024 loppuun mennessä mihin toimenpiteisiin esitettyjen havaintojen ja suositusten johdosta on ryhdytty tai on ryhdyttävä.

ALLEKIRJOITUKSET

Kiuruvedellä 3.6.2024

Kiuruveden kaupungin tarkastuslautakunta

Sirpa Piippo
puheenjohtaja

Sisko Toivanen
varapuheenjohtaja

Harri Jauhiainen
jäsen

Harri Keskitalo
jäsen

Raimo Partanen
jäsen